

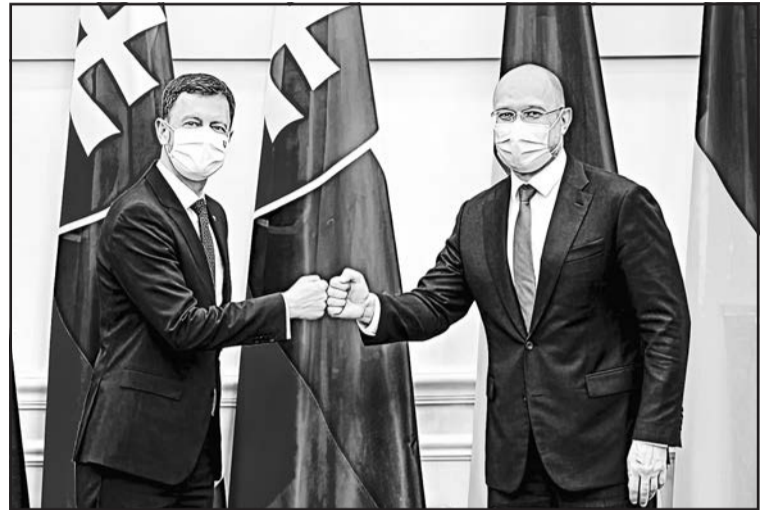
Публічна презентація виставки

23.4.2021 р. в 8 номері нашої газети ми вже інформували про інсталювання в Словачко-українському культурному та інформаційному центрі в Пряшеві виставки картин українського живописця і скульптора Івана Кульця (24.06.1880 – 11.03.1952) з фондів СНМ – Музею української культури у Свиднику, яку мали можливість оглянути лише декотрі глядачі. На зава-

Заступник голови Центральної ради СРУСР Павло Богдан сказав, що цією виставкою по суті відкривається сезон акцій Союзу русинів-українців СР, який кульмінує 56 Фестивалем фольклору русинів-українців Словаччини в Камйонці 3. – 4. 7 2021 р., 67 Святком культури русинів-українців Словаччини у Свиднику 6. – 8. 8. 2021 р., 30 Фестивалем духовної пісні у Снині

інші акції. Фестивальний рік завершиться 48 оглядом народних пісень «Маковицька струна» в листопаді 2021 р. в Бардівському курорті 26. – 27.11. 2021 р. і галаконцертом в Пряшеві 28.11.2021 р. Ясна річ, все зумовлене розвитком пандемічної ситуації, особливо восени і взимку.

Художній фотограф і художник Ладислав Цупер поінформував про підготовку в центрі

▲ Едуард Гегер (вліво) і Денис Шмигаль.

▲ Під час публічної презентації виставки. На фото: Павло Богдан (вліво) і Ладислав Цупер.

▲ Микола Мушинка розповів про віднайдення мистецької спадщини Івана Кульця.

ді була пандемія коронавірусу COVID-19. З поліпшенням епідемічної ситуації 27.5.2021 р. відбулась публічна презентація виставки під назвою «Іван Кулець та його творчість».

24.10.2021 р. Між тим пройдуть конкурсний огляд з художнього читання жінок «Струни серця Ірини Невицької» (жовтень 2021 р.), 59 Фестиваль драми і художнього слова ім. О. Духновича та

культури циклу виставок, серед яких будуть і виставки картин представників закарпатської школи живопису. Такими роботами не часто можуть похвалитись картинні галереї Пряшева чи інших міст Східної Словаччини.

Микола Мушинка наблизив присутнім складну історію віднайдення в Празі художньої спадщини Івана Кульця, яку все ж таки вдалось зберегти для сучасників. Ці картини тепер зберігаються в СНМ – Музеї української культури у Свиднику.

Прикладна співпраця СНМ – Музею української культури і Союзу русинів-українців СР приносить свої плоди: музейні мистецькі колекції таким чином стають доступними в ширшій мірі і прямих глядачам.

-мі-

Він підкреслив, що саме тому всі українці зобов'язані вивчати ці уроки історії, наголошувати на тому, що нас об'єднує, і мінімізувати наші розбіжності, а також протистояти майбутнім викликам разом, як могутній народ із 65 мільйонів об'єднаних українців.

Президент ГО «Україна-2050» заявив, що якщо ми дійсно дбаємо про сталий розвиток України, українці в Україні та в діаспорі повинні бачити одне одного в першу чергу – як українців.

Відеозапис цієї доповіді можна переглянути за таким посиланням: https://www.youtube.com/watch?v=DYJKJ3NigR8&list=PLk4j0711CREkdOTNisnAYg_6fHoYGVjBk&index=6

ГО «Україна-2050»

Громадська організація (ГО) «Україна-2050» є неприбутковою організацією, заснованою, щоб сприяти втіленню в життя за час одного покоління – до 2050 року – стратегії сталого розвитку України, як повністю незалежної, територіально цілісної, демократичної, реформованої та економічно конкурентоспроможної європейської держави.

УКРАЇНА – СЛОВАЧЧИНА

Настає інтенсифікація взаємин між урядовими колами України та Словаччини. Про це свідчать зустрічі представників України і Словаччини в Києві та Братиславі.

Остання така зустріч відбулась 28 травня 2021 р. Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль та Прем'єр-міністр Словаччини Едуард Гегер обговорили актуальні питання двостороннього співробітництва.

Сторони, зокрема, обговорили протидію пандемії COVID-19. Прем'єр-міністр України подякував Словаччині за надання допомоги в розмірі 600 тис. євро на закупівлю вакцини.

Зі свого боку Едуард Гегер повідомив, що Словаччина передає дитячій лікарні «Охматдит» сертифікат щодо надання захисних засобів у розмірі 195 тисяч євро.

Крім того, сторони торкнулися питання відновлення повноцінного функціонування Міжнародного аеропорту «Ужгород». Денис Шмигаль подякував Словаччині за початок процесу розблокування роботи аеропорту.

Прем'єр-міністр України сказав, що активізація залучення інвестицій в економіку України є одним із найважливіших завдань Уряду та запросив компанії зі Словаччини долучитися до розбудови індустріальних парків в Україні.

Денис Шмигаль та Едуард Гегер під час зустрічі домовилися

активізувати роботу українсько-словацької Змішаної Комісії з питань економічного, промислового і науково-технічного співробітництва.

Глава українського Уряду подякував словацькій стороні, зокрема Президенту Словаччини Зузані Чапутової, за підтвердження участі в інавгураційному Саміті «Кримської платформи».

Крім того, представники урядів України та Словаччини торкнулися питання реалізації «Північного потоку-2». Денис Шмигаль наголосив, що активна протидія завершенню цього проекту на міжнародній арені є спільним інтересом.

Глава українського Уряду подякував Прем'єр-міністру Словаччини за підтримку України її суверенітету й територіальної цілісності.

Зі свого боку Едуард Гегер зазначив, що Україна є важливим партнером для Словаччини, і країна повністю підтримує євроінтеграційні та євроатлантичні прагнення України.

За його словами, Словаччина хоче допомогти Україні в її інтеграції до європейських або північноатлантичних структур.

Під час перебування в Києві Едуард Гегер зустрівся з Президентом України Володимиром Зеленським і Главою Верховної Ради України Дмитром Разумковим.

Р

Евген Чолій про Україну та українців

23 квітня 2021 року Президент Громадської організації (ГО) «Україна-2050» Евген Чолій взяв участь в якості панеліста у Міжнародній конференції зі сталого розвитку, що проводився Громадською організацією «Орієнтири сталого розвитку» і Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника.

Під час своєї презентації на тему «Сталий розвиток України і її ді-

спори – взаємопов'язані» Президент ГО «Україна-2050» заявив, що між Україною та її діаспорою існують симбіотичні стосунки – наше минуле було переплетене і наш майбутній успіх також буде взаємозалежним.

Евген Чолій наголосив, що наше минуле нас дуже чітко вчить, що коли Україна тісно співпрацювала зі своєю діаспорою, українці в єдинстві досягли надзвичайних результатів.

56 Фестиваль фольклору русинів-українців Словаччини

3. – 4. 7. 2021

КАМЙОНКА

Українську пресу Словаччини – газету «Нове життя», журнали «Веселка» та «Дукля» – можна читати за такою адресою:

4hvyliia.com/zmi

Про новини діяльності Союзу русинів-українців Словачської Республіки, чим живе українська громада Словаччини можна довідатись, відкривши фейсбук чи вебсторінки:

<https://www.facebook.com/rusiniukrajincislovenskejrepubliky/>

<http://www.ukrajinci.sk/index.html>

<https://zakarpattya.net.ua/>

Фінансові пожертви

Редакція «Нового життя» вдячна за моральну і матеріальну підтримку читачів і прихильників газети.

На фонд газети «Нове життя» і діяльність СРУСР пожертвував:

Микола Мушинка, Пряшів – 50 €

Пожертви на газету, на діяльність Союзу русинів-українців СР та Словачко-українського культурного та інформаційного центру можна надсилати на такий рахунок:

VÚB Prešov, číslo účtu: SK95 0200 0000 0000 0223 4572

Редакція.

«Співам собі, співам...»

Хто б з любителів народної пісні не впізнав цю пісню, котру з великим почуттям виконує відома нашому населенню співачка Беата Бегені, лауреатка пісенного огляду «Маковицька струна»?

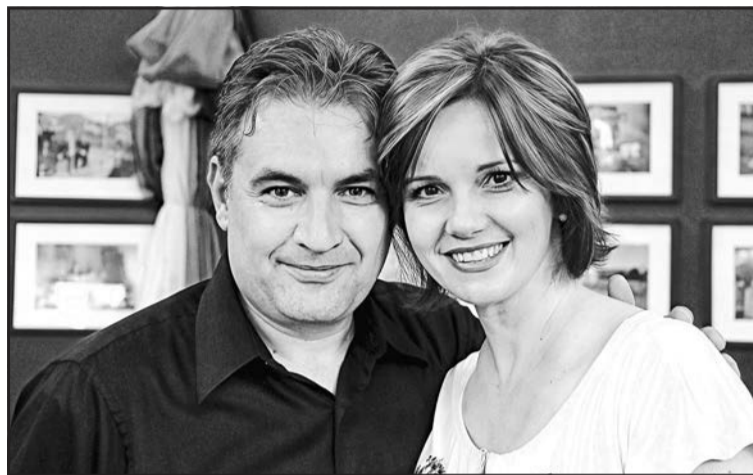
Вірно, що всі. Але мало хто знає, що Беатці на початку червня поточного року минає півстоліття. Народилася 1 червня 1971 році в Меджилабірцях, де її батьки Петро та Ірина жили й працювали. Петро на посаді вчителя, а Ірина – економіки. І не диво, що Беатка від малесенької дитини прилинула до народної пісні, до рідної мови й культури, на ділянці якої її батьки працювали протягом всього свого життя. Допомагають їй і нині. Як тільки почала розмовляти, почала й співати, зачарували її пісні улюбленої співачки Марії Мачошко, з якою в подальшому своєму житті стали добрими друзями.

В 1976 році батьки з двома дітьми, Беаткою та Петриком (1974), переїхали жити і працювати до Пряшева в ЦК Культурного союзу українських трудящих і це було основою подальшого життя цілої сім'ї, до якої в 1978 році прибула донька Татяна. Батьки працювали на культурній ниві, а діти ходили до українського дитсадку та Основної школи і Гімназії з українською мовою навчання. Беатка своїм співом радувала не тільки своїх однокласників, але й широке коло глядачів, чи вже як мала школярка або як студентка Середньої педагогічної школи,

до найбільш розмірних пам'яток іконографічного мистецтва, що знаходяться в догляді музею, належить частина полотняного іконостаса з XVII століття. Це два верхні ряди іконостаса, які утворені пророчим та апостольським рядами розміром 120 x 430 см.

У другій половині 1960-х років, коли місцем перебування музею вже стало місто Свидник, було придбано колекцію ікон з інших сіл та міст регіону Північно-Східної Словаччини, в тому числі перший з комплектих іконостасів, засвячений Трьом святителям – Василю Великому, Іоанну Златоусту та Григорію Богослову, який в даний час є частиною інтер'єру дерев'яної церкви – реконструкції церкви з села Нова Полянка (округ Свидник) з 1766 року в музеї просто неба (скансені). Незважаючи на те, що більшість пам'яток сакрального характеру були придбані для колекції музею до середини

а пізніше як студентка Педфаккультету в Пряшеві з апробацією українська мова – музичне виховання. Була членкою фольклорних колективів: «Карпатини», «Дубрава», «Летка», «Ториса» та

▲ Ювіляри – Беата й Алекс.

«Шаришан». Після закінчення факкультету поступила працювати до Піддуклянського українського народного ансамблю як професійна співачка. Як згадував про неї відомий нашому населенню народний співак Рудольф Смотер: «Беатка, як тільки вийшла на сцену, своєю сердечною усмішкою, природною привабливістю зразу ввійшла в серця глядачів». Як школярка, а пізніше студентка була декілька разів переможцем Фестивалю драми і художнього слова ім. Олександра Духновича в Меджилабірцях в читанні укра-

їнської поезії та прози і стала лауреатом пісенного огляду «Маковицька струна» в Бардієві.

В 1995 році колектив «Шаришан» здійснив поїздку в Америку а з ним поїхала і Беатка як співачка. Думала, що зістане в Америці на один-два роки, щоб трохи привчитись англійській мові. Ні увісні не подумала, що зістане там жити. Але, як говориться в наро-

кож свій полудень віку, народився 9 червня 1971 року, посваталась і мають двоє прекрасних дітей: Софію-Александру та Артема-Алексія. Алекс, як його фамільярно називають, працює графіком, а Беатка асистентом президента в Prvej katolickej slovenskej jednote, котра була заснована в 1890 році.

З гуртом «Гармонія» в них багато концертів – на різних фестивалях, весіллях, зустрічах родаків та на виховничих концертах по школах, де знайомлять студентів з нашим прекрасним фольклором.

Співають з чоловіком також в церковному хорі в православній церкві св. Володимира в місті

Клівленд, де живуть в родинному будинку. В ньому проводять й репетиції гурту. Те, що сказав про Беатку Рудольф Смотер, те кажуть й музиканти гурту. Коли вийде не сцену Беатка, то як би вийшло сонечко.

Союз русинів-українців Словацької Республіки щиро вітає ювілярів з полуднем віку, дякує подружжю Федорюкових (Беатці і Алексові) за пропагування нашої культури в далекій Америці і бажає їм багато прекрасних років життя прожити в здоров'ї, щасті, сімейній радості і Божій благодаті.

На многая і благая літа!

ДІЄ ОНОВЛЕНИЙ ПОРТАЛ «НАД БУГОМ І НАРВОЮ»

Як інформує газета українців Польщі «Наше слово», з нагоди ювілею 30-ліття існування Українського часопису Підляшшя «Над Бугом і Нарвою» почав діяти його оновлений Інтернет-портал.

На ньому поступово будуть з'являтися статті, які друкувалися упродовж 30 років у різних категоріях: культура, історія, мова, традиції, література, події, люди та 30-ліття часопису. На сайті будуть також розміщуватися новини, які в першу чергу стосуються українського життя на Підляшші.

Сайт «Над Бугом і Нарвою» двомовний, тобто спрямований як до українськомовного, так і польськомовного читача. Деякі статті будуть з'являтися підляською говіркою. Очікується, що вони будуть різноманітними та цікавими для різних читачів, не лише з регіону.

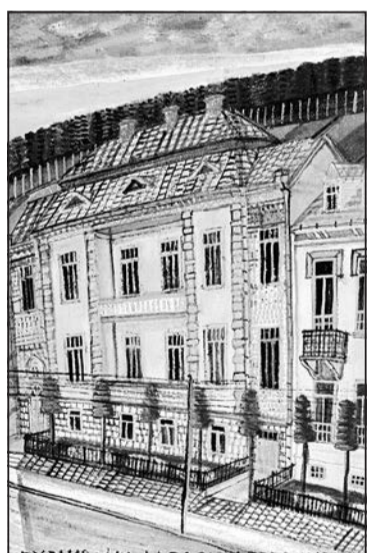
На сайті можна отримати інформацію про часопис, а також – де його купити та як передплатувати. Поступово будуть викладатися архіви усіх номерів від початку існування, тобто від 1991 року.

«Над Бугом і Нарвою» – це головний часопис українського середовища Підляшшя та один із найпомітніших журналів українців, який видається у Польщі. Тут друкуються статті, присвячені насамперед історії, культурі, традиції, літературі та українському громадсько-культурному і освітньому життю на Північному, але також на Південному Підляшші, окрім того – на Холмщині, Берестейщині та в інших регіонах, де проживають українці. Основний девіз редакції: «Писати про те, про що інші не пишуть». З 1999 року двомісячник можна читати в інтернеті.

«Наше слово», Варшава.

Мистецтво – для дальших генерацій (3) Художні колекції СММ – Музею української культури у Свиднику з точки зору етнічної приналежності

70-х років, у 1990 та 1992 роках колекція іконописного мистецтва була доповнена ще двома повними іконостасами.

▲ Никифор – Епіфаній Дровняк, Місто Криниця, недат., темпера.

Творцями переважної більшості цінних пам'яток іконописного мистецтва XV – XIX століть є переважно анонімні українські іконописці, які працювали в іконографічних майстернях, розташованих на території сьогоденної Західної України та Східної Польщі, особливо у Львові та Перемишлі. З цих іконописних майстерень ікони, на основі замовлень, а також цілі іконостаси, були завезені в села на північному сході Словаччини, або іконописці їх створювали безпосередньо на місці в тому чи іншому селі. Можливо, художники інших національностей також могли

писати ікони, але вони повинні були добре знати українську іконографічну традицію. Деякі сакральні пам'ятки були створені під впливом західних художніх стилів чи напрямків, отже, не відповідали строгим критеріям східної іконографії, але якщо їх авторами були митці української національності, то ці пам'ятки за етнічною приналежністю належать до багатой та різноманітної колекції українського образотворчого мистецтва.

Художні колекції, авторами яких є: українські художники, що діяли за межами своєї батьківщини, тобто в Чехословаччині, представники Закарпатської школи живопису та українські художники, походженням з регіону Північно-

▲ Іконостас дерев'яної церкви в скансені музею, XVIII століття.

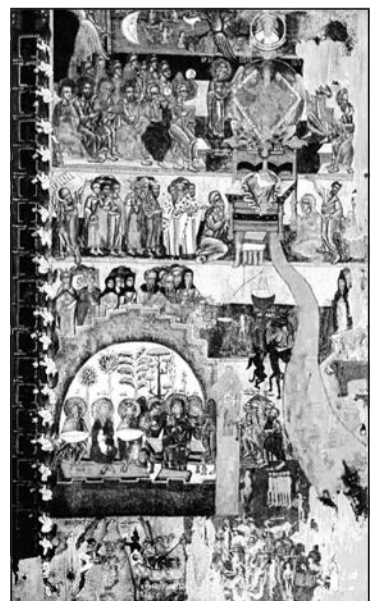
їнських художників: Г. Якутовича, І. Фейгіна, В. Панфілова, В. Новиковського, Л. Глуценка, Н. Струмця, Н. Шулука, Г. По-

щененка, О. Олійника, М. Попова, Л. Призанта, Г. Гаркавенка, С. Каплана, В. Боканя, О. Бабкової, В. Кузьменка, В. Масика та М. Лома, серед яких також була графічна картина вже згаданого В. Касіяна; в 1988 р. ще

33 графіками київського художника-графіка Миколи Стратілата з мотивами старого Києва, та в 1989 р. ще 25 графіками київських художників.

Складовою частиною ділянки історії мистецтва є також колекція творів інситуного мистецтва. Вона складається з чотирьох робіт відомого українського лемківського інситуного художника Никифора-Епіфанія Дровняка під назвами «Місто Криниця», «Вілла Мелона в Криниці», «Церква в Криниці» та «Міська вулиця», придбаних в 1970 та 1971 роках; цінної колекції 28 робіт найвидатнішого інситуного художника українців Північно-Східної Словаччини Михайла Сірика, отриманої в 1988, 1989, 1997 та 1999 роках; робіт Івана Цициничана, Андрія Павука та анонімного творця скульптурного портрету під назвою «Голова з Рєгетівки».

Ладислав ПУШКАР.

▲ Майстер Олексій, Страшний суд (торс), XVI століття, темпера.

▲ Мануїл Смерчанський, колекція декоративно-прикладних предметів.

Східної Словаччини, були у 1970 році збагачені циклом 47 графічних аркушів від 26 укра-

льового, І. Батечка, О. Фіщенка, В. Колуни, М. Маловського, Н. Божка, П. Куценка, А. Па-

